

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss SOU 2025:69 Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa

Er beteckning: LI2025/01499

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland tillstyrker i stort förslagen i betänkandet. Det är relativt sett få förändringar och det som har ändrats är tydligt. Förslaget att länsstyrelserna ska ta över ansvaret från kommunerna för smittskyddsåtgärder vid misstanke om smittsam sjukdom hos sällskapsdjur som innehas av privatpersoner anser Länsstyrelsen är rimligt och lämpligt. Att länsstyrelserna tar över ansvaret innebär en bättre, snabbare, mer likriktad och tydligare hantering då vi redan hanterar smittor på regional nivå och har kompetens för detta, vilket få kommuner har. Länsstyrelsen har följande synpunkter.

1.1 Förslag till lag om ändring i 9 kap 15 § miljöbalken

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen ser positivt på denna förändring och instämmer med utredningens förslag.

Paragrafen reglerar när ett ansvar för smittskyddsåtgärder senast inträder för kommunerna. Förslaget innebär att kommunerna inte längre ska ha ansvar för smittskyddsåtgärder vid misstanke om att ett sällskapsdjur som innehas av en privatperson bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan föras över till människor, utan detta ansvar flyttas till länsstyrelserna. Länsstyrelsen ser att detta nya ansvarsområde behöver tillföras finansiering.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i stort, men frågan om rätt till ersättning av länsstyrelsen anser vi att det i utredningen inte har beaktats att det finns djur som betingar mycket höga nominella värden, som utbildade tjänstehundar med flera. Det kan göra att en enskild länsstyrelse kan riskera att behöva ersätta med mycket höga belopp. I paragrafens andra stycke anges att "Den som har drabbats av ett beslut enligt första stycket andra meningen har rätt till skälig ersättning av länsstyrelsen". Det kan behöva förtydligas vad skälig ersättning innebär och mer specifikt vad det är som ska ersättas. Det behöver också finnas kostnadstäckning för de ersättningar som länsstyrelserna ska betala ut.

Att ansvaret för smittskyddsåtgärder vid misstanke om att sällskapsdjur som innehåses av en privatperson avses flyttas från kommun till länsstyrelse medför att en ny paragraf behövs, 7 a §, i lagen om provtagning av djur. Paragrafen motsvarar nuvarande 9 kap 15 § miljöbalken avseende innebörd och omfattning av ansvar, rätten till skälig ersättning och ansvarsfördelningen i förhållande till annan lagstiftning, men med den skillnaden att bestämmelserna i stället för kommunerna gäller för länsstyrelserna.

Det finns ett behov av förtydligande av definitionen av sällskapsdjur. Till exempel är en terapihund inte ett sällskapsdjur per definition i miljöbalken och även andra djurkategorier kan falla mellan stolar såsom tjänstehundar och djur i besöksverksamheter. Djur på olika vårdboenden såsom katt, kanin, höns m.m. behöver förtydligande huruvida de anses vara sällskapsdjur, tjänstedjur eller objekt. De djuren finns på dessa boenden för välbefinnande för de som bor där, vilket är en viktig aspekt. Dessutom blir tjänste/vård/terapidjur sällskapsdjur när de har slutat arbeta. I EU:s djurhälsolag, Animal Health Law, (AHL 2016/429) görs ingen skillnad på tjänstedjur eller sällskapsdjur och definitionen bör harmoniseras efter definitionen i AHL.

Ett djur som har en smitta kan också vara utsatt för ett lidande. Djur ska enligt djurskyddslagen skyddas från onödigt lidande. Det kan behöva förtydligas när beslut tas enligt djurskyddslagen eller enligt lagen om provtagning av djur eftersom beslut enligt den senare lagstiftningen kan medföra ersättningsanspråk från djurhållare.

1.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Det är positivt att SVA slipper anta att länsstyrelsen har behov av provsvar även om det är negativt, länsstyrelsen har i nästan alla fall redan kännedom om att en misstanke om smitta föreligger.

Länsstyrelsen vill påtala att en del sjukdomar ska anmälas av veterinär till länsstyrelsen redan vid misstanke. Hur länsstyrelsen därefter kan lämna ut uppgifter om smittsamma sjukdomar till de det berör utan att bryta sekretess tas inte upp av förslaget även om utredaren noterade att detta kan utgöra ett problem.

Ett förtydligande vad länsstyrelserna ska göra med information om anmälningsspliktiga sjukdomar hos olika djurslag behövs, även om de sjukdomarna inte är zoonotiska. Att vi ska överföra den informationen till exempel till legitimerad djurhälsopersonal vore önskvärt, likt vad som står i Zoonoslag (1999:658) att länsstyrelsen skyndsamt ska underrätta vissa aktörer. Utredningen har noga utrett vad det är för regler och bestämmelser som reglerar utlämnande av uppgifter mellan såväl enskilda som myndigheter. Utredningen föreslår vidare en del ändringar eller kompletteringar i offentlighets- och sekretesslagen, för att de bättre ska harmonisera med hur det är tänkt att bestämmelserna ska användas för att det blir förenligt med gällande rätt. Det finns tillfällen när sekretess behöver brytas.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1956:296) om ersättning från staten i vissa fall vid ingripanden för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom

Länsstyrelsen ser ett behov av att förtydliga vad som ska ersättas, då avgränsningar kan bli svåra att göra.

Det verkar som att det föreslås att endast kostnad för själva analysen ska ersättas, men det krävs både undersökning och provtagning för att få ett prov att analysera. Det är oklart i utredningen vad det är som ska ersättas, därför behövs ett förtydligande om diagnostik, behandling, avlivning med mera omfattas. Likaså behöver det bli tydligt om det är full kostnadstäckning som avses i dessa fall.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att vi kan få direktåtkomst till uppgifter hos Jordbruksverket som vi kan behöva för att utföra vårt arbete inom området. Det är positivt att det föreskrivs hur och till vem uppgifter lämnas.

1.9. Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

En av vår tids viktigaste frågor är antimikrobiell resistens, AMR, och det är mycket positivt att detta område lyfts in i länsstyrelseinstruktionen. Länsstyrelsen förslår att området lyfts in under 3 §.

Antibiotikaresistens kallas ibland för den tysta pandemin, men resistens hos mikrober uppstår även mot andra substanser än antibiotika. Antimikrobiell resistens utgör ett stort hot mot folkhälsan och frågan om att motverka uppkomst och spridning av antimikrobiell resistens är en av vår tids viktigaste frågor, i synnerhet inom begreppet One Health. Det är därför mycket positivt att även Länsstyrelsens uppgift och roll tydliggörs på så vis att det redan i förordningen om länsstyrelseinstruktionen lyfts fram på det vis som föreslås.

4.6 Behov av att justera kontrollen av förebyggande smittskyddsåtgärder

Utredningen föreslår att det finns ett behov av att justera kontrollen av förebyggande smittskyddsåtgärder hos djurhållare genom en utökad offentlig kontroll. Anledningen till detta är att de nuvarande kontrollsystemen för förebyggande smittskyddsåtgärder inte är heltäckande.

Länsstyrelsen anser att kontrollen av förebyggande smittskyddsåtgärder behöver utökas och myndigheten skulle kunna bidra i arbetet med att förebygga och hindra spridningen av smittsamma djursjukdomar genom att utföra offentlig kontroll av djurhållarens förebyggande smittskyddsåtgärder. Den här kontrollen skulle med

fördel kunna utföras i samband med andra kontroller av djurhållare, exempelvis djurhållarens hantering av läkemedel eller annan offentlig kontroll. För att en offentlig kontroll av djurhållares förebyggande smittskyddsåtgärder ska kunna bli aktuell, behöver dock lagstiftningen utvecklas och vägledningar arbetas fram. Vidare kommer utökad offentlig kontroll kräva mer resurser, framför allt inom det veterinärmedicinska området.

Allmänna synpunkter

Det finns smittor som är zoonotiska, men som inte är anmälningspliktiga på både djur- respektive humansidan utan bara på humansidan, till exempel kryptosporidios. Det kan möjligen bli problematiskt och riskera att falla mellan stolar när samma smitta inte är anmälningspliktig på både human- respektive djursidan.

Länsstyrelsen ser ett behov av att vägledning ges inom området och att även medel tillförs länsstyrelserna då det blir frågan om nya, tillkommande arbetsuppgifter samt att länsstyrelserna kommer att få ersättningsanspråk att hantera.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Kristoffer Hellberg med länsveterinär Pernilla Stridh som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namn-underskrifter.